

A9-0281/2023

3.10.2023

POROČILO

Evropska strategija za beljakovine
(2023/2015(INI))

Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja

Poročevalka: Emma Wiesner

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	20
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	22
FINAL VOTE BY ROLL CALL IN COMMITTEE RESPONSIBLE	23

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

Evropska strategija za beljakovine (2023/2015(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2018 o evropski strategiji za spodbujanje beljakovinskih poljščin – spodbujanje pridelave beljakovinskih rastlin in stročnic v evropskem kmetijskem sektorju¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. marca 2022 o potrebi po nujnem akcijskem načrtu EU za prehransko varnost v EU in zunaj nje zaradi ruskega napada na Ukrajino²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. oktobra 2021 o strategiji „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem³,
- ob upoštevanju poročila Organizacije OZN za prehrano in kmetijstvo (FAO) iz leta 2022 o razmisleku o prihodnosti prehranske varnosti glede prehranskih alergij na nekatere vrste novih živil in vire beljakovin,
- ob upoštevanju študije Skupnega raziskovalnega središča iz julija 2020 z naslovom „Future of EU livestock: how to contribute to a sustainable agricultural sector?“ (Prihodnost živinoreje EU: kako prispevati k trajnostnemu kmetijskemu sektorju?),
- ob upoštevanju Dublinske deklaracije iz leta 2022 o vlogi živinoreje v družbi,
- ob upoštevanju najnovejših znanstvenih spoznanj, všteti Dublinsko deklaracijo iz leta 2022 in z njo povezane publikacije v znanstveni reviji *Animal Frontiers*,
- ob upoštevanju poročila FAO iz leta 2022 z naslovom „Thinking about the future of food safety – a foresight report“ (Razmislek o prihodnosti varnosti hrane – poročilo o predvidevanju),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 15. novembra 2022 z naslovom Za močan in trajnosten sektor alg EU (COM(2022)0592),
- ob upoštevanju kmetijskih napovedi Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) ter FAO za obdobje 2022–2031,
- ob upoštevanju poročila Komisije iz decembra 2022 z naslovom „Agricultural outlook – for markets, income and environment 2022–2032“ (Napovedi za kmetijstvo EU – za trge, prihodek in okolje za obdobje 2022–2032),

¹ [UL C 390, 18.11.2019, str. 2.](#)

² [UL C 361, 20.9.2022, str. 2.](#)

³ [UL C 184, 5.5.2022, str. 2.](#)

- ob upoštevanju poročila FAO iz junija 2023 z naslovom „Contribution of terrestrial animal source food to healthy diets for improved nutrition and health outcomes – An evidence and policy overview on the state of knowledge and gaps“ (Prispevek živil iz kopenskih živali k zdravi prehrani za boljšo prehrano in zdravstvene rezultate – dokazi in pregled politike o stanju znanja in vrzeli),
- ob upoštevanju poročila FAO in Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) iz leta 2019 z naslovom „Sustainable healthy diets – guiding principles“ (Trajnostni zdravi načini prehranjevanja – vodilna načela),
- ob upoštevanju poročila FAO iz leta 2021 z naslovom „Integration of environment and nutrition in life cycle assessment of food items: opportunities and challenges“ (Vključevanje okolja in prehrane v oceno življenjskega cikla živil: priložnosti in izzivi),
- ob upoštevanju poročila Komisije z dne 22. novembra 2018 o razvoju rastlinskih beljakovin v Evropski uniji (COM(2018)0757),
- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 4. januarja 2023 z naslovom „Drivers of food security“ (Dejavniki prehranske varnosti) (SWD(2023)0004),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. maja 2020 o strategiji „od vil do vilic“ – za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem) (COM(2020)0381),
- ob upoštevanju sporazuma, sprejetega na 21. konferenci pogodbenic Okvirne konvencije OZN o spremembi podnebja (COP21) v Parizu 12. decembra 2015 (Pariški sporazum),
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila)⁴,
- ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljev trajnostnega razvoja,
- ob upoštevanju napovedi OZN za svetovno prebivalstvo za leto 2022,
- ob upoštevanju Napovedi za kmetijstvo OECD in FAO za obdobje 2021–2030,
- ob upoštevanju študije odbora za prihodnost znanosti in tehnologije z naslovom „Got Protein? Alternative protein sources in sustainable animal and human nutrition: Potentials and prospects“ (o možnostih in obetih za alternativne vire beljakovin v trajnostni prehrani živali in ljudi),
- ob upoštevanju versajske izjave z dne 10. in 11. marca 2022,
- ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
- ob upoštevanju mnenja Odbora za ribištvo,

⁴ [UL L 243, 9.7.2021, str. 1.](#)

- ob upoštevanju poročila Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja (A9-0281/2023),
- A. ker so beljakovine bistvenega pomena za ljudi in živali ter so zato nepogrešljiv sestavni del živil in krme, ki se vsakodnevno uživata;
- B. ker sta pandemija covida-19 in ruska invazija na Ukrajino močno vplivali na evropsko in svetovno trgovino in jasno pokazali, da mora EU diverzificirati svoje verige preskrbe z živil in krmo za povečanje odprte avtonomije in zmanjšanje odvisnosti od vložkov surovin samo enega ali nekaj tujih dobaviteljev, da bi povečala proizvodnjo rastlinskih beljakovin in splošno odpornost svojega beljakovinskega sektorja;
- C. ker EU proizvede 77 % krmnih beljakovin, ki jih uporablja (do 96 % v primeru krme z nizko vsebnostjo beljakovin in 89 % v primeru krme s srednjo vsebnostjo beljakovin); ker pa le 29 % surovin z visoko vsebnostjo beljakovin, potrebnih za uravnoteženje živalske krme, izvira iz EU; ker je zato EU močno odvisna od uvoza rastlinskih proizvodov z visoko vsebnostjo beljakovin iz tretjih držav, zaradi česar se EU zanaša na uvoz soje in sojine moke iz Združenih držav Amerike in Južne Amerike; ker ta odvisnost, zlasti v Južni Ameriki, pogosto povzroča spremembo rabe zemljišč in povečanje vodnega odtisa EU, skupaj z okoljskimi težavami v državah proizvajalkah, kot so onesnaženje podtalnice, pomanjkanje vode, izguba hranil, erozija tal in krčenje gozdov, zaradi česar se zmanjšuje biotska raznovrstnost; ker ima lahko pridelava beljakovinskih rastlin negativne socialne in zdravstvene posledice v državah proizvajalkah, ki se še slabšajo zaradi omejenih pravic do zemljiške posesti, prilaščanja zemljišč, prisilnega izгона in drugih kršitev človekovih pravic;
- D. ker se je pridelava beljakovinskih rastlin v EU v zadnjih desetih letih sicer izboljšala, vendar še vedno obstaja znaten primanjkljaj v domači proizvodnji, saj se je povečala tudi živinoreja, kar veča močno odvisnost EU od uvoza poljščin, bogatih z beljakovinami, iz tretjih držav;
- E. ker sta večja krožnost med beljakovinami rastlinskega in živalskega izvora, kot je uporaba tokov odpadkov rastlinskih beljakovin, namenjenih prehrani, kot krme za proizvodnjo beljakovin živalskega izvora, ter bolj trajnostna proizvodnja vseh razpoložljivih vrst beljakovin ključnega pomena za prehod na bolj trajnostne prehranske sisteme z manjšim vplivom na podnebje in biotsko raznovrstnost; ker sta večja pridelava in poraba beljakovin rastlinskega izvora prav tako dejavnika, ki omogočata prehod; ker je okoljski odtis živalskih proizvodov mogoče zmanjšati s krmnimi dodatki, ki živalim pomagajo prebaviti beljakovine ter zmanjšati njihove emisije metana in amoniaka;
- F. ker stročnice in travišča prispevajo k ohranjanju in izboljšanju kakovosti in rodovitnosti tal, povečujejo biotsko raznovrstnost, vežejo ogljik in dušik ter prispevajo k zadrževanju vode; ker je stročnice mogoče gojiti z manj kemičnih gnojil zaradi simbioze s talnimi bakterijami; ker gojenje stročnic kljub nizki gospodarski donosnosti pozitivno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb in drugih vplivov na okolje ter zmanjšanju pojavljanja plevela, s čimer se obravnavajo okoljski in podnebni izzivi v skladu s cilji zelenega dogovora;
- G. ker bi nove metode gojenja lahko imele osrednjo vlogo pri povečanju donosnosti in doseganju ciljev zelenega dogovora, kot na primer s povečanjem pridelka, povečanjem vsebnosti beljakovin in kakovosti, pa tudi s tem, da bi EU omogočile, da spodbudi

regionalno prilagojenost pridelkov ter poskrbi, da bodo bolj odporni na podnebne spremembe in patogene;

- H. ker skupna kmetijska politika (v nadaljevanju: SKP) omogoča podporo pridelavi beljakovinskih poljščin in travišč;
- I. ker predelava beljakovinskih poljščin in travišč ustvarja stranske proizvode, ki lahko prispevajo h krožnem gospodarstvu, tako da se uporabijo za prehrano ljudi, energijo iz obnovljivih virov, gnojila, živalsko krmo ali proizvodnjo zelenih kemikalij; ker kot stranski proizvod živinoreja proizvaja dragoceno gnojilo, ki podpira odpornost EU pri proizvodnji hrane; ker dušik, potreben za pridelavo pridelkov, večinoma zagotavljajo sintetična gnojila, katerih proizvodnja je draga in energetska intenzivna; ker snov RENURE (REcovered Nitrogen from manURE; dušik, vnovič pridobljen iz gnoja) kot del sistemov ravnanja z gnojem in varne uporabe blata iz čistilnih naprav povečuje učinkovitost virov in omogoča napredek pri doseganju bolj krožnega gospodarstva;
- J. ker lahko živinoreja proizvede visoko biorazpoložljive beljakovine za prehrano ljudi;
- K. ker se s pridelavo vseh vrst kmetijskih pridelkov, tudi beljakovinskih poljščin, proizvaja biomasa, ki je večinoma neužitna za ljudi (en kilogram rastlinskih beljakovin ustvari približno tri do pet kilogramov biomase, ki je užitna samo za prežvekovalce);
- L. ker uživanje lokalno in trajnostno proizvedenih živalskih beljakovin prispeva k prehranski varnosti EU in povečuje vitalnost evropskih podeželskih območij; ker se živalske beljakovine v EU proizvajajo v skladu z nekaterimi najvišjimi standardi trajnostnosti na svetu v smislu dobrobiti živali, podnebja in okolja ter so pogosto pomemben sestavni del uravnotežene prehrane; ker je živinorejska industrija v EU močno odvisna od uvoza rastlin z visoko vsebnostjo beljakovin, ki morajo biti pridelane na ornih zemljiščih zunaj EU;
- M. ker spodbujanje evropske prehranske odpornosti in varnosti z uživanjem živalskih beljakovin, proizvedenih v EU, prispeva k bolj trajnostni svetovni proizvodnji;
- N. ker beljakovine živalskega izvora zagotavljajo visokokakovostne beljakovine in so najbolj biološko dostopen vir beljakovin za ljudi, kar je zlasti pomembno za plodne ženske, otroke, mladostnike ter starejše ali slabotne osebe;
- O. ker je ekstenzivna živinoreja, zlasti na oddaljenih in gorskih območjih, zelo trajnostna dejavnost in prispeva k ohranjanju poseljenosti;
- P. ker lahko trajnostne beljakovine iz vodnih živali in akvakulture prispevajo k svetovni prehranski varnosti, prehrani ter zdravemu in uravnoteženemu prehranjevanju; ker je intenzivna akvakultura lahko pogosto povezana z različnimi negativnimi okoljskimi učinki, kot so posledice uporabe kemikalij ali antibiotikov; ker so lahko alge priložnost za zmanjšanje negativnih vplivov akvakulture na okolje;
- Q. ker alternativne beljakovine, kot so gobe ali proizvodi fermentacije, zahtevajo vložke, bogate z ogljikovimi hidrati; ker bi lahko pri tej proizvodnji uporabili ostanke in tokove odpadkov iz konvencionalne proizvodnje hrane, kar bi prispevalo k bolj krožnemu

gospodarstvu; ker zakonodaja EU o odpadkih nalaga veliko regulativno breme za proizvajalce, ki predelujejo živilske odpadke;

- R. ker potencial beljakovin iz žuželk za prehrano ljudi in zlasti živali narašča in bi lahko pripomogel k zmanjšanju odvisnosti EU od uvoza beljakovin; ker je potrebnega več znanja o trajnostnosti gojenja žuželk, potrošniki pa bi morali dobiti jasne informacije, ki jih želijo in do katerih so upravičeni, glede prisotnosti sestavin iz žuželk v različnih končnih proizvodih;
- S. ker se je v zadnjih letih razvil trg za vse vrste trajnostno proizvedenih beljakovin, zlasti beljakovin rastlinskega in živalskega izvora; ker proizvodnja teh beljakovin evropskim kmetom in proizvajalcem hrane ponuja številne priložnosti; ker rastlinske beljakovine med potrošniki že uživajo visoko in naraščajoče povpraševanje, so dobro sprejete in tehnološko zrele;
- T. ker potrošniki pozivajo k večji preglednosti in več informacijam o prehranski trajnostnosti; ker ni prostovoljnih standardiziranih oznak ali izjav o proizvodu, ki bi zagotavljali okoljsko trajnostnost, niti za beljakovine za prehrano ljudi niti za živalsko krmo ali krmne dodatke;
- U. ker je pomembno sprejeti pristop vrednostne verige, da bi ustvarili dodano vrednost za trajnostno proizvedene beljakovine, zlasti beljakovine rastlinskega izvora, saj proizvodnja lokalno pridobljenih proizvodov z visoko dodano vrednostjo krepi vrednostno verigo in spodbuja kmete k naložbam;
- V. ker morajo raziskave in inovacije na področju trajnostne proizvodnje vseh virov beljakovin zajemati kmete in bi se morale bolj osredotočiti na rastlinske in živalske beljakovine, saj so se zasebne in javne raziskave in inovacije v EU v zadnjih desetletjih osredotočale predvsem na žita in oljnice;
- W. ker splošno usposabljanje in prenos znanja dosežeta le približno 10 % kmetijskih gospodarstev v EU; ker so nujno potrebne dodatne naložbe v usposabljanje in svetovalne storitve za kmete, da bi širili znanje in izkušnje o beljakovinskih poljščinah, primerih dobre prakse, vedenjskih spremembah, pridelovanju travinja in pridobivanju beljakovin iz alternativnih virov;

Jasna potreba po celoviti strategiji EU za beljakovine za povečanje beljakovinskega potenciala

1. poziva Komisijo, naj nujno predstavi celovito in ambiciozno strategijo EU za beljakovine, ki bo zajemala trajnostno proizvodnjo in porabo vseh vrst beljakovin v EU, zlasti beljakovin rastlinskega in živalskega izvora, ter uvedla učinkovite ukrepe za kratko-, srednje- in dolgoročno povečanje evropske samooskrbe z beljakovinami; poudarja, da bi bilo treba dati prednost proizvodnji beljakovinskih poljščin in beljakovin rastlinskega izvora;
2. meni, da bi morala strategija EU za beljakovine temeljiti na:
 1. viziji za strateško in trajnostno proizvodnjo beljakovin in trgovinske tokove v EU, ki ustreza našim potrebam in zahtevam;

2. akcijskem načrtu za povečano proizvodnjo in porabo rastlinskih beljakovin v EU;
3. boljših pogojev za bolj trajnostno proizvodnjo rastlinskih in živalskih beljakovin v EU;
4. razvoju trajnostnih sistemov beljakovin za živila in krmo;
5. celostnem pristopu, ki nujno zajema kmete in celotno prehransko vrednostno verigo, ob upoštevanju načel krožnega gospodarstva;
6. konkretnih znanstveno utemeljenih političnih ukrepov za razvoj, inovacije in raziskave trajnostno proizvedenih beljakovin;

Vizija za povečano proizvodnjo beljakovin v EU

3. poudarja, da je treba z geopolitičnega in strateškega vidika ter za zagotovitev prehranske varnosti močno povečati evropske ravni odpornosti v ključnih sektorjih, kot je preskrba z živili in krmo, s čim večjim zmanjšanjem odvisnosti od kmetijskih proizvodov in virov samo enega ali nekaj dobaviteljev z močnejšo domačo proizvodnjo, hkrati pa spodbujati konkurenčnost EU, da bi preprečili koncentracijo trgov v rokah le nekaj ključnih akterjev; zato poudarja, da mora EU povečati proizvodnjo rastlinskih beljakovin in da je to mogoče storiti le v fazah, da se bodo kmetje in trgi lahko ustrezno prilagodili;
4. poudarja, da je treba trajnostno, raznoliko in domačo proizvodnjo beljakovin priznati kot ključni vidik sistema EU za živila in krmo, da bi zagotovili zadostno razpoložljivost varnih in kakovostnih živil in krme ter ohranili delujoče in prožne verige preskrbe s hrano in trgovinske tokove; poudarja cilj doseganja bolj trajnostne in raznolike oskrbe z beljakovinami v prehranskem sistemu EU;
5. meni, da ima lahko pridelovanje beljakovinskih rastlin in travinja znatne koristi za kakovost tal, podnebje in biotsko raznovrstnost ter da lahko pod določenimi pogoji zmanjša vnose, kot so gnojila in fitofarmacevtska sredstva; poudarja, da ekstenzivna živinoreja, ki temelji na traviščih, tudi ustreza naravnim prehranskim potrebam živali, in da ima pozitivne učinke na okolje in podnebne spremembe ter hkrati prispeva h krožnemu gospodarstvu; poudarja pomen žit in travišč, zlasti pašnikov s travo in deteljo, kot virov krme za živinorejo in meni, da bi morale države članice razmisliti o uvedbi okoljskih shem za stročnice in travišča ter oblikovati namenska sredstva za beljakovinske rastline, kot so že storile nekatere države članice; poudarja, da je ekstenzivna živinoreja, zlasti na oddaljenih in gorskih območjih, trajnostna dejavnost in lokalno prebivalstvo dodatno spodbuja k življenju na teh območjih;
6. izpostavlja, da bi bilo treba v strategiji za beljakovine podpreti okoljski prehod z razvojem trajnostnih virov beljakovin in prispevati tako k odprti samooskrbi EU z beljakovinami kot odpornosti njenih kmetov in podeželja; priznava vlogo virov beljakovin v krožnem gospodarstvu in meni, da lahko razvoj krožnega gospodarstva in zagotavljanje proizvodnje vseh razpoložljivih vrst beljakovin, zlasti rastlinskih in

živalskih, prispevata k ohranjanju dobrega zdravja ljudi in omogočata prehod na resnično trajnostne prehranske sisteme; opozarja na pomen krožnosti med trajnostno živinorejo in gojenjem poljščin;

7. meni, da sta razvoj trajnostne proizvodnje rastlinskih beljakovin v EU in povečanje trajnostnosti živinoreje z ukrepi, kot je povečanje krožnosti vrednostnih verig živil in krme, učinkovita načina za reševanje številnih okoljskih, družbenih in podnebnih izzivov, s katerimi se sooča EU, ter za preprečevanje krčenja gozdov, selitve proizvodnje in prelova zunaj EU; meni, da bi lahko imeli kmetje ključno vlogo pri vzpostavljanju odpornega beljakovinskega sistema, če bi imeli ustrezno pomoč, in priznava, da je za proizvodnjo beljakovin potreben celosten pristop k trajnostnim in odpornim prehranskim sistemom;
8. poudarja, da sta selitev proizvodnje iz EU in uvoz govedine ali beljakovinskih poljščin, kot je sojino zrnje, včasih povezana s krčenjem gozdov, netrajnostnimi spremembami rabe zemljišč in negativnimi vplivi na okolje, kot sta erozija tal in onesnaženje podtalnice, saj lahko za proizvajalce iz tretjih držav veljajo nižji standardi trajnostnosti ter regulativni in etični standardi kot za proizvajalce v EU; meni, da bi morali uvoženi proizvodi izpolnjevati primerljive standarde trajnostnosti, da bi zagotovili večjo konkurenčnost proizvajalcev EU in preprečili selitev proizvodnje EU v tujino;
9. opozarja na nenehno naraščajoče svetovno povpraševanje po beljakovinah, tudi po živalskih;
10. opozarja na zaveze EU ciljem trajnostnega razvoja OZN in na pomemben prispevek kmetijstva in akvakulture EU k zagotavljanju trajnostnih beljakovin ob upoštevanju prispevka proizvodnje beljakovin v EU k ciljem trajnostnega razvoja;
11. meni, da je večanje prehranske avtonomije EU ključni cilj, ki zahteva enake konkurenčne pogoje in močno podporo evropskemu kmetijskemu sektorju;

Boljši pogoji za proizvodnjo beljakovin v EU

12. poudarja, da se proizvodnja beljakovin začne pri kmetih, ob podpori ribičev in ribogojcev, zato morajo biti ravno oni v središču strategije, saj so ključni za izgradnjo odpornega beljakovinskega sistema; poudarja, da je donosen kmetijski, živilski in krmni sektor prvi pogoj za močen beljakovinski sektor v EU; zato poziva Komisijo, naj prouči priložnosti za omogočanje donosnega poslovnega modela za kmete, ki jim bo pomagal pri spreminjanju njihovih pridelkov v privlačne živilske in krmilne proizvode s povečanjem odpornosti pridelkov, donosa beljakovin in kakovosti beljakovin;
13. poudarja, da lahko glede na bilanco stanja krmnih beljakovin v EU vse vrste rastlinskih beljakovin prispevajo k povečani proizvodnji beljakovin v EU: beljakovine z manj kot 15-odstotno vsebnostjo beljakovin (krma, žita), beljakovine s srednjo vsebnostjo beljakovin od 15 do 30 % (suha krma, pšenični otrobi), beljakovine z visoko vsebnostjo beljakovin od 30 do 50 % (moka iz oljnic), beljakovine z zelo visoko vsebnostjo beljakovin nad 50 % (stranski proizvodi škrobne industrije, krompirjeve beljakovine, predelane živalske beljakovine, beljakovine žuželk); poudarja tudi, da lahko raziskave na področju živalskih beljakovin prispevajo k povečanju te proizvodnje;

14. poudarja, da morajo evropsko kmetijstvo in podjetja postati bolj konkurenčni na področju beljakovin za živila in krmo ter da je kmetijski sektor odvisen od trajnostnih in cenovno dostopnih vložkov, kot so energija, krma, krmni dodatki, dober rastlinski material, gnojila in tla dobre kakovosti; meni, da je treba za povečanje konkurenčnosti evropskih proizvajalcev beljakovin povečati spodbude in zmanjšati nepotrebna regulativna bremena za proizvodnjo beljakovin;
15. priznava pomen krmnih dodatkov za zmanjšanje emisij, izboljšanje prebave beljakovin ter zagotavljanje pravih strategij krmljenja in spremembe sestave krme; poudarja, da je treba obdobje odobritve za krmne dodatke skrajšati in dovoliti več prožnosti; poudarja, da mora biti postopek podaljšanja dovoljenj oblikovan tako, da ne bo tveganja za postopno opuščanje učinkovitih dodatkov;
16. opozarja, da brez kakovostnih rastlinskih materialov ne bo mogoče povečati proizvodnje rastlinskih beljakovin; opozarja, da bodo nove metode gojenja zagotovile veliko možnosti za razvoj regionalno prilagojenih rastlin in vrst, optimiziranih za evropske razmere; meni, da so potrebne nadaljnje raziskave in razvoj na področju žit, beljakovinskih rastlin in trav, da bi povečali njihovo hranilno vrednost, lokalno prilagodljivost in odpornost proti naravnim tveganjem;
17. poziva k hitremu sprejetju okvira, prilagojenega novim metodam gojenja, da se omogoči hitrejši razvoj novih in odpornih rastlinskih sort, tudi beljakovinskih poljščin;
18. meni, da ima obvladovanje škodljivcev in patogenov ključno vlogo pri uspešni pridelavi beljakovinskih rastlin, zato so spremljanje in znanstvene raziskave o pojavu, razvoju in širjenju škodljivcev in patogenov bistvenega pomena; priznava, da sta priprava učinkovitih ukrepov za zmanjšanje gospodarske škode, ki jo povzročajo škodljivci in patogeni, ter razvoj alternativnih ukrepov v smislu tehničnih inovacij, kot so precizno kmetovanje ali robotika, koristne žuželke ali manj nevarni pesticidi, pomembni za povečanje skupne evropske proizvodnje beljakovin;
19. meni, da gnojenje travišč z gnojem prispeva k samozadostnosti kmetov v smislu beljakovin; meni, da je ustrezno gnojena trava še vedno daleč najcenejši, najučinkovitejši in najbolj trajnosten vir beljakovin za prežvekovalce; poziva Komisijo, naj ob upoštevanju opravljenih okoljskih presoj nemudoma predlaga srednje- in dolgoročne politične ukrepe za zaprtje zanke hranil, kot je omogočanje uporabe alternativnih organskih proizvodov, na primer predelanega dušika iz digestata iz bioloških odpadkov, drugih proizvodov iz gnoja (snov RENURE) ter živilskih in industrijskih odpadkov, tako da jih na podlagi znanstvenih meril razvrsti kot nadomestek za kemična gnojila, kar bi kmetom omogočilo, da s predelavo in ponovno uporabo ostankov, kot je gnoj, zmanjšajo svojo odvisnost od kemičnih gnojil in povečajo krožnost na kmetijah in trajnostno živinorejo;
20. opozarja, da je proizvodnja biometana, bioplina, biogoriv ali drugih kemikalij na biološki osnovi, ki uporabljajo tokove bioloških odpadkov, eden od dejavnikov, ki prispevajo k bolj trajnostni proizvodnji in je znaten vir prihodkov za povečanje vrednosti poljščin, bogatih z beljakovinami, ter krepitev poslovne upravičenosti za kmete, da se odločijo zanje, hkrati pa ponuja alternativo fosilnim gorivom in prispeva k znatnemu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov; poudarja, da bi lahko rast proizvodnje

rastlinskih beljakovin za živila in krmo privedla do večje uporabe stranskih proizvodov za bioenergijo in s tem do večje ekonomske vrednosti proizvodnje beljakovinskih rastlin; v zvezi s tem meni, da je treba zagotoviti skladnost med različnimi politikami EU;

21. se zaveda, da je proizvodnja energije iz obnovljivih virov na ravni kmetij pogosto povezana s proizvodnjo beljakovin in bi jo bilo treba dodatno olajšati in da lahko posledično povečana proizvodnja beljakovin EU pomaga povečati proizvodnjo bioneregetskih proizvodov;
22. se zaveda, da razvoj, gojenje in uporaba poljščin, bogatih z beljakovinami, pogosto zahtevajo nove prakse upravljanja in sodelovanje med kmeti ter meni, da bi bilo treba preučiti, ali je mogoče v okviru SKP priznati nove organizacijske strukture;
23. poudarja, da morajo biti dolgoročni cilji opremljeni z oceno storitev, zagotovljenih družbi, da bi spodbudili naložbe v bolj zdrava tla in nove prakse kolobarjenja;

Zagotavljanje ustreznega in funkcionalnega krožnega gospodarstva s priznavanjem komplementarne vloge rastlinskih in živalskih beljakovin v sistemu

24. poudarja znaten potencial in dodano vrednost trajnostno pridelanih beljakovin rastlinskega in živalskega izvora ter dejstvo, da bo trajnostni razvoj sektorja koristil evropskim kmetom, kakovosti tal, ciklom hranil, biotski raznovrstnosti, podnebnju, krožnemu gospodarstvu in zdravju ljudi ter je strateško pomemben za prehransko varnost;
25. poudarja, da morajo politike ustvariti enake konkurenčne pogoje za vse deležnike in proizvode ter da mora biti poraba beljakovin bolj trajnostna; podpira politične ukrepe, ki potrošnikom omogočajo primerjavo učinkovitosti med proizvodi, kot je navedeno v prihodnjem zakonodajnem okviru za trajnostni prehranski sistem;
26. poudarja pomen voluminozne krme, kot so travišča ali detelja, zlasti v kombinaciji z živinorejo kot vira beljakovin in pozitivne dodatne koristi, ki jih imajo travišča za biotsko raznovrstnost; poziva Komisijo in države članice, naj z orodji SKP, kot so okoljske sheme, spodbudijo te vire beljakovin v njihovem okviru; poudarja, da je reja prežvekovalcev učinkovit način za spreminjanje trajnih travišč v hrano, ki je na voljo za prehrano ljudi; poudarja pomen projektov, ki z biorafiniranjem pridobivajo visokokakovostne beljakovine za živila in krmo iz travišč, hkrati pa lahko proizvajajo bioenergetske proizvode kot stranski proizvod; meni, da je treba več sredstev nameniti raziskavam biorafiniranja in njegovi komercialni uporabi;
27. opozarja, da proizvodnja živalskih beljakovin na podlagi neužitnih virov, ki se uporabljajo kot krma, kot so suha krma ali stranski proizvodi iz predelave beljakovinskih rastlin, znatno prispeva h krožnosti pri zmanjševanju živilskih odpadkov ter zagotavlja pomembno dodano vrednost pri pridelavi beljakovinskih rastlin, poleg tega pa je ključna za zagotavljanje dinamičnih podeželskih območij, upravljanja krajine in ohranjanja okolja;

28. priporoča spodbujanje proizvodnje sojinih zrn v Evropski uniji kot vira rastlinskih beljakovin s spodbujanjem naložb v raziskave in razvoj za izboljšanje kakovosti in donosa pridelka; opozarja, da je treba zagotoviti dostop do financiranja in da je treba kmetijskim pridelovalcem, tudi malim pridelovalcem, zagotoviti dodatno podporo za povečanje proizvodnje sojinih zrn v EU; meni, da je treba opredeliti in spodbujati dobre kmetijske prakse za pridelavo sojinih zrn v EU, med drugim uporabo trajnostnih proizvodnih tehnologij in skladnost s pravili o varstvu okolja; opozarja, da je treba zmanjšati odvisnost od soje v živalski krmi iz tretjih držav;
29. poudarja, da bi se morali raziskovalni programi osredotočiti na beljakovinske poljščine, ki so primerne za evropsko podnebje in rastne razmere ter jih je mogoče vključiti v obstoječe sisteme kmetovanja; meni, da je treba kmetom pri tem prehodu pomagati, odpraviti ovire za vstop na ta trg in jim pomagati izkoristiti te nove vrednostne verige;
30. poziva k več raziskavam in razvoju sort poljščin, ki zagotavljajo dodatne vire beljakovin s kratkimi proizvodnimi cikli in so primerne kot vmesni posevki v obstoječih kolobarjenjih;
31. spodbuja države članice, naj uporabijo vse razpoložljive spodbude SKP za povečanje pridelave stročnic, tudi vezano podporo, kmetijsko-okoljske ukrepe, svetovalne službe in nove sektorske programe; poleg tega meni, da bi lahko promocijske kampanje za povečanje povpraševanja po stročnicah za prehrano veliko prispevale k spodbujanju proizvodnje EU;
32. priznava velik potencial konoplje kot trajnostne beljakovinske poljščine in poudarja, da je treba uskladiti zakonodajo na ravni EU, da bi omogočili njeno gojenje in predelavo v živila in krmo;
33. poudarja pomen uporabe trajnostnih standardov za uvožene proizvode, zaščite konkurenčnosti evropskih proizvajalcev in zagotavljanja preglednosti pri obveščanju potrošnikov;
34. priznava, da sporazum Blair House iz leta 1992 še vedno močno zavira razvoj oljnic v Evropski uniji in zato meni, da je treba preučiti možnost revizije tega sporazuma;
35. poudarja, da evropski sektor ribištva zagotavlja pomemben vir trajnostnih visokokakovostnih beljakovin za prehrano ljudi v obliki svežih rib in da je treba ohraniti sposobnost preživetja sektorja ribištva;
36. poudarja vlogo trajnostnih sektorjev ribištva in akvakulture pri zagotavljanju prehranske varnosti in prehrane, ki temelji na zdravih in visokokakovostnih beljakovinah; poudarja, da imajo lahko trajnostni ribiški proizvodi in proizvodi iz akvakulture pomembno vlogo pri vzpostavljanju trajnostnega prehranskega sistema; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo prihodnja evropska strategija za beljakovine priznala vlogo sektorja ribištva in akvakulture ter potrebo po nadaljnjem prehodu na bolj trajnosten sektor ribištva in akvakulture, tudi večjo dobrobit živali v sektorju akvakulture, kar lahko privede do manj bolezni, manjše uporabe antibiotikov in bolj zdravih ekosistemov, ob priznavanju visokih standardov trajnostnosti v EU; poudarja, da je treba sektor vključiti v razvoj njegove strategije za beljakovine;

37. poudarja, da je EU neto uvoznica proizvodov iz ribištva in iz akvakulture, saj se skoraj 60 % celotne količine zaužitih proizvodov v EU uvozi; zato meni, da je treba okrepiti ekonomsko vzdržnost in splošno trajnostnost evropskega sektorja ribištva in akvakulture, ob upoštevanju njunih treh razsežnosti (gospodarske, okoljske in socialne), da bi zmanjšali vse večjo odvisnost EU od uvoza; poudarja, da je sektor trajnostnega ribištva in akvakulture pomemben za oskrbo EU z beljakovinami ter predvsem pomembno vlogo malih in obrtnih ribičev ter nabiralcev lupinarjev, obojih v EU in drugod;
38. poudarja, da je redno uživanje proizvodov ribištva in akvakulture poglavitni sestavni del zdrave prehrane in da ima uživanje rib zaradi koristnih lastnosti za srce in zdravje znaten potencial za obravnavanje bolezenskih stanj, povezanih s prehrano, kot so bolezni srca in ožilja; zato izraža zaskrbljenost zaradi zmanjšanja uživanja rib v EU; poziva Komisijo in države članice, naj povečajo vlogo proizvodov iz ribištva in akvakulture, predvsem lokalnih proizvajalcev, v svojih prehranskih politikah in programih, in upoštevajo nasvete Svetovne zdravstvene organizacije o uživanju hrane vodnega živilja, zlasti s spodbujanjem njihove porabe v posebnih skupinah, kot so mladi, ali celo z uvedbo ali povečanjem njihovega uživanja v šolah in v programih, namenjenih odpravljanju pomanjkanja specifičnih hranilnih snovi; poleg tega opozarja, da Direktiva Sveta 2006/112/ES⁵ državam članicam omogoča uporabo nižjih stopenj DDV za dobavo živil in s tem povezane storitve, ter jih poziva, naj to možnost uporabijo v zvezi z ribiškimi proizvodi glede na koristi, ki jih prinaša uživanje rib;
39. meni, da trajnostna akvakultura pomemben proizvajalec beljakovin in da uporaba alg kot dodatka za živila ali krmnega dodatka ponuja potencial za delno zmanjšanje emisij iz živinoreje in dober vir beljakovin za krmo; poudarja, da so lahko alge in mikroalge pomemben dopolnilni vir beljakovin v trajnostnem sistemu proizvodnje hrane, ter poziva Komisijo, naj to vključi v evropsko strategijo za beljakovine; poudarja potencial, ki ga imajo inovacije in nova podjetja za ustvarjanje nove krme za ribe z manjšim ogljičnim odtisom in čim manjšim vplivom na biotsko raznovrstnost ter da obstaja potreba po nadaljnjem zmanjševanju onesnaževanja vode z akvakulturo; poudarja, da so nadaljnji razvoj in trajnostne inovacije na področju proizvodnje rastlinskih beljakovin in dopolnilnih virov beljakovin učinkovit način za reševanje številnih okoljskih in podnebnih izzivov, s katerimi se sooča sektor ribištva in akvakulture za EU;
40. poudarja, da lahko akvakultura in slanovodna kultura EU veliko bolj kot zdaj prispevata k trajnostni proizvodnji hrane ter zagotavljata bolj zdrave, pravičnejše in bolj trajnostne beljakovine, ki so manj odvisne od ribje krme in za katere se ne uporablja krma, pridobljena iz proizvodnje ribje moke in ribjega olja, z ulovom nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova; poudarja, da je treba izboljšati dobrobit vodnih živali, saj večja dobrobit pomeni manj bolezni, manjšo uporabo antibiotikov in bolj zdrave ekosisteme; pozdravlja strateške smernice za bolj trajnostno in konkurenčno akvakulturo EU za obdobje 2021–2030 ter poudarja, da je treba spremljati in spodbujati izvajanje reform iz večletnih strateških načrtov za razvoj akvakulture, da bi spodbudili trajnostno proizvodnjo; ponavlja svoje zahteve v zvezi z zagotavljanjem trdnega, zanesljivega, predvidljivega, racionaliziranega in podjetjem prijaznega pravnega okvira,

⁵ Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost. UL L 347, 11.12.2006, str. 1.

ki podpira razvoj trajnostne akvakulture;

41. poudarja, da bi lahko žuželke, če izpolnjujejo stroge varnostne zahteve, obravnavali kot uporaben krožen alternativni vir beljakovin, zlasti za ekološko in konvencionalno prehrano živali, s čimer bi prispevali k zmanjšanju pomanjkanja beljakovin v EU in povečali krožnost kmetijstva; priznava, da nepotrebna regulativna bremena, kot je prepoved uporabe biološko razgradljivih odpadkov kot krme za žuželke ali za fermentacijo beljakovin, ovirajo razvoj krožnega in trajnostnega kmetijstva; poudarja, da zanimanje za to proizvodnjo narašča in da se bodo, ko bo dosežena ekonomija obsega, proizvodni stroški zmanjšali; je zaskrbljen zaradi visokih energetskih potreb obsežnega gojenja žuželk in poudarja, da je treba analizirati učinke na okolje, zdravje, dobrobit živali ter socialne in gospodarske učinke;
42. meni, da bi morale odobritve, izdane na podlagi zakonodaje o novih živilih, temeljiti na najvišji ravni zagotovil o varnosti proizvoda in da bi bilo treba v skladu s previdnostnim načelom upoštevati njihov vpliv na zdravje ljudi in okolje; poudarja, da mora biti postopek odobritve preglednejši in učinkovitejši, ne da bi se pri tem znižali visoki standardi glede varnosti živil; poudarja, da je treba pri razvoju proizvodnje novih beljakovin upoštevati pristop „eno zdravje“ in da je treba uporabiti ustrezno zakonodajo o dobrobiti živali in okoljskih potrebah;
43. poziva Komisijo, naj predstavi celovito oceno učinka novih živil za prehrano ljudi v skladu z evropskim modelom kmetijstva, družbo, zdravjem ljudi, okoljem in gospodarstvom; poudarja, da je treba upoštevati previdnostno načelo;
44. ugotavlja, da celična hrana, ki se pridobiva z gojenjem celic, pridobljenih iz rastlin in živali, predstavlja etične, socialne, okoljske in gospodarske izzive ter da uredba o novih živilih⁶ ne ustreza namenu; poudarja, da je treba bolje upoštevati interese in pričakovanja potrošnikov;
45. poziva Komisijo, naj zagotovi, da hrana v EU izvira iz trajnostnih sistemov kmetovanja; opozarja na povezavo med trajnostno proizvodnjo hrane, naravo, kmeti in razvojem podeželja ter poudarja dodano vrednost in ekosistemske storitve, ki jih zagotavljajo kmetje;
46. poziva k več raziskavam in razvoju varnosti in trajnostne proizvodnje beljakovin v EU ter njihovega vpliva na podlagi pristopa „eno zdravje“; poudarja, da so nujno potrebne javne in zasebne raziskave, raziskovalna infrastruktura in predstavitveni objekti za povečanje odpornega sistema beljakovin v EU; poudarja pomembno vlogo raziskovalnih inštitutov v Evropski uniji pri zagotavljanju še učinkovitejšega in bolj trajnostnega prehranskega sistema EU;

Celostni pristop, ki vključuje celotno prehransko vrednostno verigo

⁶ Uredba (EU) 2015/2283 z dne 25. novembra 2015 o novih živilih, spremembi Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 258/97 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1852/2001 [UL L 327, 11.12.2015, str. 1](#).

47. poudarja, da je treba izboljšati usklajevanje in sodelovanje med deležniki v dobavni verigi vzdolž celotne vrednostne verige, da bi premostili sedanje vrzeli med kmeti, predelovalci in trgovci na drobno; poudarja, da je treba dejavno spodbujati tesnejše skupinsko sodelovanje med akterji, zlasti z organizacijami kmetov in kmetijskimi zadrugami, da bi oblikovali verige z višjo dodano vrednostjo;
48. v zvezi s tem poziva države članice in deležnike, naj uporabijo vsa razpoložljiva pravila, predvidena v uredbi o skupni ureditvi trgov⁷ v korist učinkovitih in inovativnih verig; poziva deležnike, naj oblikujejo pogodbe za dolgoročno načrtovanje proizvodnje; meni, da imajo organizacije proizvajalcev, zlasti zadruge, in medpanožne organizacije, ključno vlogo pri strukturiranju in krepitvi beljakovinskih vrednostnih verig;
49. poudarja pomen, ki ga imata sprejemanje in obveščanje potrošnikov; poudarja, da mora proizvodnja rastlinskih in alternativnih beljakovin izpolniti pričakovanja potrošnikov, kar narekuje nadaljnje izboljšanje funkcionalnosti teh beljakovin glede okusa, teksture, hranilne vrednosti in cene;
50. meni, da se potrošniki vse bolj zavedajo hrane, ki jo uživajo, in načina njene proizvodnje; ponovno poziva, naj se potrošnikom da več informacij o vplivu različnih živil, tudi beljakovin, na okolje, pa tudi informacije o njihovi proizvodnji, da bi prispevali k pravičnemu, zdravemu in okolju prijaznemu prehranskemu sistemu; pozdravlja namero Komisije, izraženo v strategiji „od vil do vilic“, da bo zahtevo po obveznem izvoru ali poreklu razširila na dodatne proizvode;
51. poudarja, da se količina rastlinskih beljakovin, ki so trajnostno proizvedene v EU, ne bo povečala, če ne bo tržnega povpraševanja ali zadostnega dobička za kmete; meni, da bi ciljno usmerjena javna podpora, kot so ekosheme, lahko povečala donosnost gojenja poljščin; poziva akterje na trgu, naj razvijejo tehnike za določanje vsebnosti in kakovosti beljakovin v žitih, beljakovinskih rastlinah in krmi, da bi bila vrednost beljakovin bolje izražena; poudarja, da lahko večja preglednost trga izboljša njegovo delovanje, zmanjša količine odpadkov in prispeva k bolj krožnemu živilskemu sektorju; meni, da bi morale politične strategije in zakonodajni okviri spodbujati te trge; poudarja, da je proizvodnja rastlinskih poljščin z nižjo vsebnostjo beljakovin poleg pridelave poljščin z visoko vsebnostjo beljakovin še vedno bistvenega pomena in da bi moral razvoj teh virov temeljiti na načelu pozitivne masne bilance glede na suho snov in beljakovine;
52. meni, da je živilskopredelovalna industrija sestavni del krožne vrednostne verige beljakovin, saj omogoča pridobivanje več vrednosti iz beljakovinskih poljščin; poudarja, da je treba povečati zmogljivost predelave rastlinskih beljakovin; meni, da je pomembno, da predelovalna industrija sledi svojim tokovom odpadkov, da jih bo mogoče količinsko opredeliti in okrepiti njihovo krožnost;
53. ponovno poudarja cilj strategije „od vil do vilic“, da se živilski odpadki zmanjšajo za 50 %, kar bi lahko delno dosegli s krajšo in učinkovitejšo verigo preskrbe s hrano in bolj krožnim sektorjem kmetijstva in živilske proizvodnje, v katerem bi biološko

⁷ Konsolidirano besedilo: Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007. [UL L 347, 20.12.2013, str. 671.](#)

razgradljive odpadke obravnavali kot vir in ne kot odpadke; ponovno poudarja, da je zagotavljanje trajnostnega preživetja primarnih proizvajalcev bistveno za doseganje ciljev strategije „od vil do vilic“;

54. poudarja pomen zmanjšanja zavržkov kot sredstva za preprečevanje razmetavanja s hrano; zato ponavlja poziv iz svoje resolucije z dne 18. maja 2021⁸ k opredelitvi komercialnih in/ali dobrodelnih priložnosti v prizadevanju za čim boljšo uporabo neizogibnega iztovorjenega ulova pod najmanjšo referenčno velikostjo ohranjanja in neželenega ulova, pri čemer je treba dati prednost ribolovnim tehnikam, ki se izogibajo in zmanjšujejo takšen ulov, kolikor je to mogoče; zato poudarja, da je treba preprečiti oblikovanje ali širitev sekundarnega trga morske hrane;
55. poudarja, da številni kmetje nimajo potrebnega znanja za učinkovito gojenje stročnic; opozarja, da je treba spodbujati kmetijske sisteme znanja in inovacij ter izmenjavo znanja in usposabljanje, ki bodo med drugim s pospešitvijo inovacij in prenosa znanja vsem akterjem v prehranski verigi omogočili, da postanejo trajnostni; poziva Evropsko komisijo, naj ustvari ustrezno, lahko dostopno spletno platformo, ki bo omogočala izmenjavo primerov dobre prakse in informacij o proizvodnji beljakovin rastlinskega in živalskega izvora;
56. poudarja, da je treba ukrepati na vseh ravneh, da bi povečali trajnostno proizvodnjo beljakovin, zlasti domačo proizvodnjo rastlinskih beljakovin, tako da se zagotovi podpora kmetom, zlasti malim in srednjim kmetijam ter družinskim kmetijam; zato poziva države članice, naj uvedejo in povečajo naložbe in podporo raziskavam na sistemski, poslovni in proizvodni ravni, na primer s podporo naložbam v predelovalni verigi;
57. meni, da bi morala uporaba javnih naročil spodbujati bolj trajnostno proizvodnjo in porabo beljakovin;

Konkretni politični ukrepi

58. poziva Komisijo, naj predlaga naslednje politične ukrepe:
 - i. uredbo o krmnih dodatkih, ki bo spodbujala stabilnost in inovacije v proizvodnji krmnih dodatkov;
 - ii. ustrezen zakonodajni okvir za oceno zahtev po odobritvi celične hrane ob upoštevanju etičnih, socialnih, zdravstvenih, okoljskih in gospodarskih razsežnosti takih proizvodov;
 - iii. dokument z znanstvenimi in tehničnimi smernicami, ki dopolnjuje upravne smernice za pripravo in predložitev vlog za nova živila, da se pojasni postopek odobritve, hkrati pa se zagotovijo najvišja zagotovila in standardi glede varnosti hrane ter ustrezna ocena morebitnih tveganj za prehrano ljudi v skladu s

⁸ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 18. maja 2021 o uresničitvi ciljev v zvezi z obveznostjo iztovarjanja v skladu s členom 15 skupne ribiške politike, [UL C 15, 12.1.2022, str. 9](#).

previdnostnim načelom;

- iv. direktivo o stranskih proizvodih, ki bo omogočala, da se več vrst biološko razgradljivih stranskih proizvodov šteje za krmo, in ki bo omogočala uporabo in prevoz ostankov iz proizvodnje hrane;
- v. okvir za energijo iz obnovljivih virov, ki bo zagotovil dolgoročno, trajnostno in stabilno ureditev uporabe stranskih tokov iz pridobivanja rastlinskih beljakovin, kmetijskih ostankov in tokov odpadkov iz proizvodnje hrane za proizvodnjo bioenergije, pri čemer se daje prednost pridelavi hrane in krme na rodovitnih kmetijskih zemljiščih;
- vi. direktivo o obdavčitvi energije, ki bo določala jasna in dolgoročna davčna pravila in spodbudila proizvodnjo vseh goriv na biološki osnovi;
- vii. uredbo o novih genomskih tehnikah, ki bo omogočala sprejetje novih tehnik žlahtnjenja brez povečanja prevladujočega tržnega položaja in ob upoštevanju posebnih potreb evropskih MSP po inovacijah;
- viii. certifikacijski okvir za odvzem ogljika, ki bo omogočil prakse sekvenciranja ogljika v kmetijske površine, povezane z gojenjem poljščin, bogatih z beljakovinami, hkrati pa zagotovil dodaten dohodek za kmete;
- ix. kombinacijo pravil SKP, ki bodo zagotavljala stabilen okvir, prožne prakse upravljanja in spodbude za proizvodnjo poljščin, bogatih z beljakovinami, in bolj beljakovinsko bogat pridelek poljščin, travinja in stročnic na splošno; v okviru sedanje SKP in prek ekoshem bi bilo treba spodbujati proizvodnjo poljščin, bogatih z beljakovinami; Komisija bi morala razmisliti o možnosti, da se na zemljiščih v prahi dovoli gojenje poljščin, bogatih z beljakovinami, ob spoštovanju strogih okoljskih pravil; Komisija bi morala predložiti smernice z dobro prakso pri izvajanju SKP, da bi okrepila gojenje trajnostnih poljščin, bogatih z beljakovinami, kot so beljakovinske rastline in stročnice, skupaj s časovnim načrtom za strategije za tesnejše povezave med živinorejo in regionalnim potencialom za krmo;
- x. regulativni okvir za trajnostno rabo fitofarmaceutskih sredstev, ki bo med drugim omogočal spremljanje in znanstvene raziskave o pojavu, razvoju ter širjenju škodljivcev in patogenov, zaradi katerih je ogrožen uspešen pridelek beljakovinskih poljščin;
- xi. jasno strategijo financiranja raziskav in razvoja za pospeševanje in spodbujanje razvoja alternativnih ukrepov za varstvo rastlin v smislu tehničnih inovacij, kot so precizno kmetovanje ali uporaba robotike, koristnih žuželk in manj nevarnih pesticidov;
- xii. znanstveno utemeljeno in prostovoljno označevanje v zakonodajnem okviru za trajnostne prehranske sisteme, ki bo omogočalo primerjavo okoljskega odtisa živil in podobnih zahtev za krmo, ki so znanstveno utemeljene na dejanskih podatkih o proizvodu;
- xiii. bilanco stanja živilskih beljakovin;

- xiv. uredbo o živalskih stranskih proizvodih, ki bo odprla možnost za uporabo več nekdanjih živil in sestavin ribjega izvora kot krme, hkrati pa še naprej uporabljala visoko raven varnosti predelanih kmetijskih proizvodov;
- xv. kombinacijo pravil o javnem naročanju, ki bo poenostavila določitev minimalnih zahtev glede trajnostnosti;
- xvi. jasno dolgoročno strategijo financiranja raziskav in razvoja, med drugim tudi finančne spodbude za pospeševanje in spodbujanje trajnostno proizvedenih beljakovin, zlasti rastlinskih in živalskih beljakovin, za živila in krmo v EU z izkoriščanjem potenciala programa Obzorje Evropa, sklada za inovacije, programa LIFE, programa EIT hrana (EIT food) in drugega ustreznega financiranja EU za živilsko tehnologijo in razvoj kmetijstva;
- xvii. kratkoročno začasno odstopanje z zadostno pravno varnostjo za zagotovitev uporabe snovi RENURE (dušik, vnovič pridobljen iz gnoja) in dolgoročno pravno uporabo meril glede razvoja snovi RENURE, ki jih je na podlagi znanstvenih meril razvilo Skupno raziskovalno središče in jih v skladu z direktivo o nitratih razvrstilo med kemična gnojila⁹;
- xviii. nadaljnjo podporo raziskav za izboljšanje trajnostnosti sistemov živinoreje, zlasti v zvezi z uporabo neužitnih sestavin in stranskih proizvodov v krmi;
- xix. spremembo Priloge III k direktivi o nitratih, da se olajša uporaba digestata iz bioloških odpadkov, pridobljenih z anaerobno razgradnjo hlevskega gnoja;
- xx. okvir za povezavo proizvodnje rastlinskih beljakovin s Skladom za evropsko pomoč najbolj ogroženim (FEAD);
- xxi. politike, ki zagotavljajo, da uvoz beljakovin izpolnjuje primerljive standarde proizvodnje in kakovosti, kar zadeva njihov vpliv na zdravje in okolje, da bi preprečili selitev virov CO₂, povečali konkurenčnost proizvajalcev EU v primerjavi s proizvajalci zunaj EU in zagotovili višje standarde na svetovni ravni;
- xxii. strategijo za pašo za Evropo, katere cilj je spodbujanje ekstenzivne paše, kjer ustreza regionalnim posebnostim in okoliščinam, študijo o vseevropskem potencialu in potrebah po zemljiščih za beljakovine in oljnice, ki jih je mogoče gojiti v EU, ter študijo učinka uvedbe terminskega trga beljakovin, da bi kmetom omogočili obvladovanje njihovih tveganj;
- xxiii. analitično študijo o razpoložljivem prostoru za beljakovine na trgu, ki jo bo predstavila Komisija;
- xxiv. več raziskav na področju prehranskih ocen življenjskega kroga živil;

o

⁹ Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991, o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, [UL L 375, 31.12.1991, str. 1.](#)

o o

59. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Beljakovine so bistvene in nepogrešljive sestavine uravnotežene in zdrave prehrane ljudi in živalske krme. Rastlinske beljakovine so prav tako ključne za prehod na trajnostne prehranske sisteme, medtem ko povečana pridelava stročnic in travinja prispeva k bolj trajnostnemu in raznovrstnemu kmetijstvu ter zmanjšuje potrebo po gnojilih.

Poleg tega predelava beljakovinskih poljščin in travišč v visokokakovostno beljakovinsko moko ustvarja oljne stranske proizvode, ki lahko prispevajo h krožnemu gospodarstvu in se uporabljajo za prehrano ljudi, energijo iz obnovljivih virov, gnojila, živalsko krmo ali proizvodnjo zelenih kemikalij. Rastlinske beljakovine prispevajo tudi k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov.

Zato se pričakuje, da se bo povpraševanje po beljakovinah stalno povečevalo na svetovni ravni in znotraj EU. V EU imamo močno proizvodnjo beljakovin, saj EU proizvede 77 % beljakovin, ki se uporabljajo za krmo. Vendar ima EU primanjkljaj poljščin, bogatih z beljakovinami, tako da le 29 % krme z visoko vsebnostjo beljakovin, potrebne za uravnoteženje krmnih obrokov živine, izvira iz EU. Hkrati sta pandemija covid-19 in ruska invazija na Ukrajino močno vplivali na svetovno trgovino in jasno pokazali, da mora EU diverzificirati svoje verige preskrbe s hrano, kot je poudarjeno v versajski izjavi.

Zato je jasno, da je potrebna celovita strategija EU za beljakovine, ki bi morala omogočiti kratko-, srednje- in dolgoročno povečanje proizvodnje beljakovin v EU. Poročevalka meni, da bi morala strategija za beljakovine temeljiti na naslednjih petih stebrih:

1. Vizija za povečano proizvodnjo beljakovin v EU

Proizvodnjo beljakovin je treba priznati kot ključni vidik prehranskega sistema EU, spodbujati pa je treba tudi trajnostni razvoj vseh možnih virov beljakovin. Zmanjšati je treba odvisnost od enega ali nekaj dobaviteljev.

2. Boljši pogoji za proizvodnjo beljakovin v EU

Kmetje morajo biti v središču strategije za beljakovine. Konkurenčno kmetijstvo je odvisno od trajnostnih vložkov, kot so krmni dodatki, dober rastlinski material, gnojila in zdrava tla.

Zlasti so za povečanje proizvodnje rastlinskih beljakovin potrebni dobri rastlinski materiali. Poleg tega prakse gojenja in uporabe poljščin, bogatih z beljakovinami, pogosto zahtevajo nove prakse upravljanja in sodelovanje med kmeti.

3. Razvoj rastlinskih in alternativnih beljakovin za živila in krmo

Razvoj sektorja rastlinskih beljakovin bo koristil evropskim kmetom, kakovosti tal, biotski raznovrstnosti, podnebjju in zdravju ljudi. Politike strategije za beljakovine morajo ustvariti enake konkurenčne pogoje za akterje in proizvode. Bistveno je okrepiti raziskave in razvoj rastlinskih in alternativnih beljakovin.

4. Celostni pristop, ki vključuje celotno prehransko vrednostno verigo

Proizvodnja beljakovin v EU se ne bo povečala, če ne bo tržnega povpraševanja po njej. Zato je potrebno boljše usklajevanje in sodelovanje med akterji v dobavni verigi, da bi premostili sedanje vrzeli med kmeti, predelovalci in trgovci na drobno.

5. Konkretni politični ukrepi

Poročevalka predlaga, naj Komisija predstavi vrsto političnih ukrepov, med katerimi so:

- zakonodajni ukrepi, kot je uredba o krmnih dodatkih, ki bodo omogočali stabilnost in inovacije v krmnih dodatkih; zakonodaja o novih živilih, ki bo poenostavila in pospešila postopke odobritve; direktiva o odpadkih, ki bo razširila vrste biološko razgradljivih odpadkov, ki se štejejo za krmo; direktiva o obnovljivih virih energije, ki bo omogočala dolgoročno in stabilno ureditev proizvodnje biogoriv; uredba o novih genomskeih tehnikah; kombinacija pravil SKP, ki bodo zagotavljala spodbude za pridelavo poljščin, bogatih z beljakovinami, travinja in stročnic;
- drugi politični ukrepi, kot je bilanca stanja živilskih beljakovin; okvir, ki bo imel višjo toleranco do tehničnih težav, hkrati pa ohranjal visoko raven varnosti predelanih kmetijskih proizvodov; jasna strategija financiranja raziskav in razvoja za spodbujanje tržnega uveljavljanja rastlinskih beljakovin za živila in krmo v EU.

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	19.9.2023
Izid končnega glasovanja	+ : 34 - : 9 0 : 3
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Dacian Cioloș, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Paola Ghidoni, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Jarosław Kalinowski, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Bronis Ropé, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Rosanna Conte, Peter Jahr, Petros Kokalis (Petros Kokkalis), Tilly Metz, Michaela Šojdrová, Irène Tolleret, Emma Wiesner

FINAL VOTE BY ROLL CALL IN COMMITTEE RESPONSIBLE

34	+
ECR	Mazaly Aguilar, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Ivan David
NI	Dino Giarrusso
PPE	Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Michaela Šojdrová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Ulrike Müller, Irène Tolleret, Emma Wiesner, Asger Christensen
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli

9	-
ID	Angelo Ciocca, Rosanna Conte, Paola Ghidoni
S&D	Maria Noichl
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Tilly Metz, Bronis Ropé

3	0
ID	Gilles Lebreton
The Left	Petros Kokalis (Petros Kokkalis), Eugenia Rodríguez Palop

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani